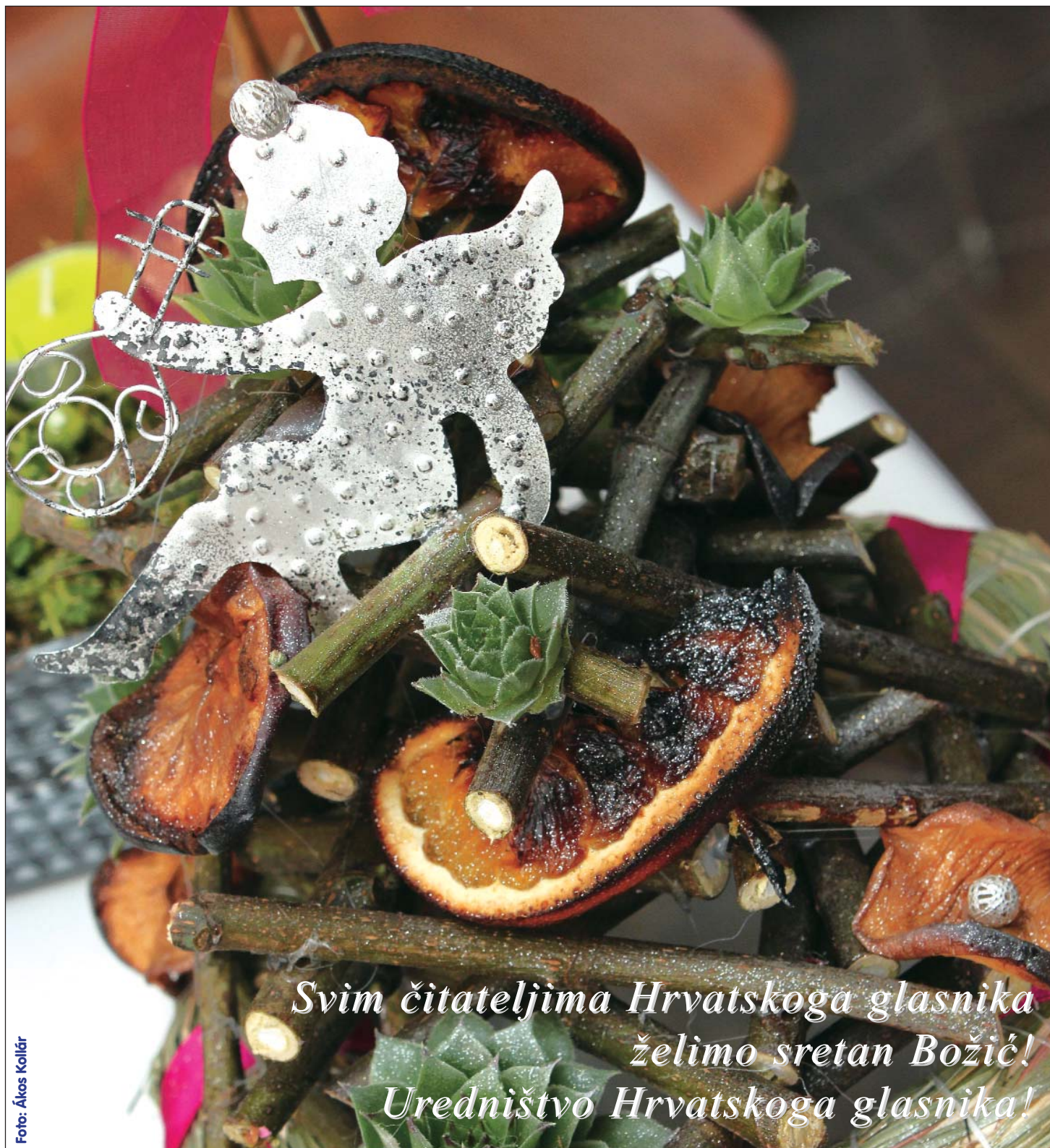

HRVATSKI *glasnik*

Godina XXII, broj 51

20. prosinca 2012.

cijena 200 Ft

*Svim čitateljima Hrvatskoga glasnika
želimo sretan Božić!
Uredništvo Hrvatskoga glasnika!*

Komentar

Božićni dar za našu zajednicu

Božić je jedan od najljepših blagdana, blagdan obitelji, ljubavi, intime i mira. To je blagdan koji i u najhladnijoj noći daje čarobnu toplinu, blagdan koji topi i ona srca koja su inače „mrzla“. Božić je blagdan kada se daruje, svatko misli na svoje bližnje da ih u znak pažnje podari. U današnje vrijeme materijalizma Božić kadšto izgubi svoj smisao, zbog darivanja ljude zahvati božićno ludilo pa krenu u potragu za idealnim darom. A što je danas idealan dar? Moderniji telefon od prošlogodišnjega, moderniji laptop od prijašnjega, a da ne nabrajam dalje, uvijek će biti boljih, suvremenijih i čovjek koji je takve naravi, uvijek će htjeti najsuvremenije, i nikad neće biti zadovoljan. A što znači dar za koga? Rječnik objašnjava prema sljedećem: stvar od neke vrijednosti koja se komu daje bez naknade u nekoj prigodi kao znak pažnje, ljubavi ili iz zahvalnosti za učinjenu uslugu, dar je i urođena darovitost, mogli bismo reći Božji dar. Dakle dar je stvar od neke vrijednosti, a što je vrijednost? Vrijednost je materijalna činjenica ili duhovno stanje koje se po općim mjerilima drži vrijednim, valjanim, te svojstvo djela ljudskoga duha. Dijete se najviše raduje igračkama, predmetima, to jest materijalnim vrijednostima, u toj dobi njima je to velika vrijednost, još ne shvaćaju važnost drugih duhovnih vrijednosti, no odrastanjem se već više shvaćaju i nematerijalne vrijednosti. Vjerujem da je za roditelje najveći dar rođenje djeteta, a na to nas upućuje i sam Božić, blagdan rođenja Božjeg sina. Oni koji su bolovali ili bili bolesni najveći im je dar zdravlje i mogla bi dalje nastaviti, a što bi bio najljepši dar za našu hrvatsku zajednicu? Jednom u razgovoru s nekim predstavnikom naše zajednice, kada se govorilo o nedostatku materijalnih sredstava za narodnosno obrazovanje, odgovor je bio da bi katkad trebalo razmisliti o tome što mi možemo dati zajednici, a ne očekivati uvijek kakvu korist imamo od nje. Božić je upravo prilika za darivanje, ali treba razmisliti što bismo trebali dati svojoj zajednici.

Da bismo kome mogli odabrati najbolji mogući dar, trebamo ga dobro poznavati, trebamo znati što voli, čemu bi se radovao. A što znamo mi o našoj zajednici? Trebali bismo dosta znati, jer našu zajednicu činimo mi sami, bez nas, Hrvata, ne bi ni postojala hrvatska zajednica, dakle ako bolje razmislimo, time ćemo sami sebe darovati, jačati našu zajednicu, jer mora da nam je važna ta zajednica ako želimo biti njezini članovi, ako smo možda i ponosni da pripadamo njoj. Čemu bi se radovala naša zajednica? Mislim da onomu od čega uopće postoji, od ljudi koji su ponosni da pripadaju njoj, koji će se truditi da zajednica jača, da svi njezini članovi osjećaju istu potrebu za njoj. Mislim da bi se naša zajednica radovala različitim darovima, npr. ako se tko od njezinih članova sjetio pomoliti na jeziku zajednice, ako tko od članova nije zaboravio svome djetetu predati jezik zajednice, ako tko od članova upiše svoje dijete u ustanovu zajednice, ako tko s ljubavlju govori o njoj, i još bi se našli mnogi načini darovanja. Da bi darovanje ispunilo svoj smisao, darivanje mora biti istinski užitak ne samo za onoga tko prima dar nego i za onoga tko daruje. Tada mi, članovi zajednice, možemo se dvostruko radovati jer mi smo oni koji darujemo, a i oni koji ćemo i dobiti, pa onda zašto ne bismo dali neki dar za našu zajednicu?

Bernadeta Blažetin

„Glasnikov tjedan“

Sjedajući pred bogati božićni stol, sa svojom djecom, obitelji, u toploj sobi, pomislimo li na one koji nemaju što jesti, koji se smrzavaju, nemaju cipele ni odjeću kojima bi se pokrili i krenuli u svijet. Povijest čovječanstva puna je najbolnijih pitanja, od kojih je jedno od najočitijih neravnopravnost, nejednakost i bešćutnost ljudske vrste, unatoč svim proklamiranim dogmama, vjerama i molitvama. Siromaštvo i isključenost iz uživanja bilo kakvih dobara proteže se od nastanka svijeta. I danas je tako. Ogroman broj naših sugrađana na granici je životnoga minimuma, nezaposlen, izgubljen i prepušten sam sebi.

možemo pomoći božićnim paketićem, ručkom susjedu koji si ne može to priuštiti, prevesti stariću preko ceste ili porazgovarati s njom na autobusnoj postaji jer vidimo kako je željna razgovora. Ako imamo više, naučimo se darivati bar u ovome božićnom ozračju. Darivati ako i ne materijalno, onda dio sebe i svojih osjećaja, topline ako je imamo, i ljubavi ako je osjećamo. Jer možemo i tek djelićem onoga što imamo nekoga učiniti sretnim. Postoje brojni načini darivanja, kažu kako je najlakše darivanje materijalnog dobra, ali kadšto je znatno

vrednije darivanje moći slušanja, osmijeha, pažnje... To treba znati... Možemo i prosjaku kupiti kilogram kruha, isprazniti prepune ormare i darivati odjeću, ono što ostane od obiteljskog ručka... i tako

Ako imamo više, naučimo se darivati bar u ovome božićnom ozračju. Darivati ako i ne materijalno, onda dio sebe i svojih osjećaja, topline ako je imamo, i ljubavi ako je osjećamo.

Socijalne politike trećega tisućljeća ne mogu riješiti (ne žele?) nagomilane probleme. Sve je veća socijalna isključivost, ugrožene su temeljne ljudske vrijednosti i prava, ljudsko dostojanstvo i pravo na život, pravo na zdravlje, što dovodi u pitanje ustavna načela socijalnih država. Djeca nevinih lica nemaju topli obrok, ni tople kapute u ovim hladnim zimskim danima, ukidaju se besplatna školovanja, cijene prehrane i smještaja učenika i studenata veoma su visoke. I dok sjedimo za bogatim stolom, sjetimo se kako i mi

poželjeti sretan Božić sebi i ljudima oko sebe... U nama odraslima stalno je čežnja za vraćanjem duha Božića, a koji je urezan u naše pamćenje, možda ga stoga s toliko srca i čekamo, spremni na davanja. Ako toga ima u nama, u naš će dom ući i maleni Božić u potrazi za smještajem. Neka ne budu prepuni naši domovi, neka se nađe kutak i za njega u našim srcima. Poštovani čitatelji, s ovim riječima želim vam sretan Božić, mir i blagoslov u nadolazećim blagdanima!

Branka Pavić Blažetin

Poštovani čitatelji!

Čestitamo vam Oce/Očiće!

Aktualno

Javna tribina Hrvatske samouprave Željezne županije

Glavna tema: Predvidjeno hrvatsko podučavanje u sambotelskoj Gimnaziji Sv. Norberta Premonstratenskog

Na javnoj tribini Hrvatske samouprave Željezne županije centralna tema je bila, kako dalje s hrvatskoga gledišta sa sridnjoškolskim pitanjem u Gradišću. Kako smo o tom već pisali, u zadnje vrime gustokrat su se strefili zastupnici različitih stran i političari da se stvar gublje od nulte točke. Na redovni sastanak županijskih hrvatskih zastupnikov 5. novembra, u pondiljak, predsjednik HS-a Štefan Krizmanić je pozvao s neprikrivenim ciljem i Židanku Hildu Bušić-Végh, ravnateljicu sambotelške Gimnazije Sv. Norberta, Premonstratenskog reda.

Kako je rekao hrvatski predsjednik u uvodu, uto-pistička je bila zamisao ka je htela skupasabrati i staviti u školski centar u Sambotelu hrvatske mališane, osnovnoškolare, gimnazijalce i sridnjoškolce, prvenstveno iz naših sel, to je dokazala i roditeljska anketa, ka je napravljena u minuli miseci. Po ispunjeni listići

Hilda Bušić-Végh

od hrvatskih školarov u županiji (a gor nisu svi poslali najzad listiće), od septembra dođućega ljeta samo pet školarov bi se našlo za nastavu hrvatskoga jezika u sridnjoj školi, ali gimnaziji. Što naliže školsko ljeto 2014/15. zato bi se po sadašnjem stanju upisalo još i deset učenikov. – *Mi bi sada morali koncentrirati i temeljno se pripraviti da za ovu dicu napravimo uvjete za daljnje školovanje na hrvatskom jeziku, po mogućnosti u sambotelskoj gimnaziji* – je naglasio Štefan Krizmanić. Hilda Bušić-Végh je ukratko predstavila ustanovu na čijem je čelu. Tako smo informirani da gimnaziju pohađa 530 školarov u 17 razredi, ka po održavanju u potpunosti pripada Crikvi, unutar Premonstratenskog reda, s posebnom potporom sambotelškoga biskupa dr. Andrása Veresa. – *Ako bi Hrvati zapadne Ugarske hteli imati hrvatsku nastavu u nekoj gimnaziji, zato su naša vrata otprta* – je naglasila Hilda Bušić-Végh, ter nastavila: – *U našoj školi bi*

bilo mogućnosti i za to da se pokrene za početnike nulti razred, u kom bi imali tajedno 14 ure hrvatskoga jezika, a od 1. razreda bi se dica učila po hrvatski tajedno u pet uri. Naravno, za sve ovo moramo napisati pedagoški plan, poiskati odgovarajućega profesora s odličnim stručnim znanjem i reklamirati ovu mogućnost med školari Željezne, Jursko-mošonsko-šopronske i Zalske županije. Znači, imamo još dosta

zadać u predstojećem razdoblju – je rekla peljačica sambotelške gimnazije. Po izvješću, županijski hrvatski predsjednik jednoglasno je dobio ovlašćenje od nazočnih zastupnikov da začme pregovore s peljačtvom ove odgojno-obrazovne institucije. – *Nisam bio pesimističan kad sam izjavio da dvojezična nastava u sridnjoj školi je u našoj regiji samo iluzija. U našoj statistiki ku smo napravili to se vidi. Zato se mi sada moramo truditi da osiguravamo okvir školskoga podučavanja u dotičnoj gimnaziji. Ako hoćemo biti realni, to je jedini put za nas. Čuvarnice i osnovne škole u svi naši seli dobro funkcioniraju, to ne moremo, a i nije poželjno centralizirati, jer onda bi zničili naš školski sustav. Ako moremo skupasabrati svako ljeto dicu za takozvani hrvatski razred, već smo pobijedili* – je replicirao Štefan Krizmanić ki smatra da u naredni miseci moraju napraviti i potpisati ugovor sa spomenutom gimnazijom i sastaviti pedagoški program, najkašnje do majuša

dođućega ljeta. Što naliže ovoljetnoga djelovanja Hrvatske samouprave Željezne županije, to je predsjednik na kraju sjednice ovako komentirao: – *Moglo bi se svenek više napraviti, ali ja mislim, med ovakovimi uvjeti toliko smo mogli. Ufam se da barem kvara nismo načinjili, a u školstvu, mislim, da smo jedan veliki korak napravili.*

-th-

HARKANJ – U ovogodišnjoj gradskoj manifestaciji Dani adventa, već primjerenom tradiciji, aktivno sudjeluje i harkanjska Hrvatska samouprava s nizom programa. Tako se 21. prosinca priređuje Hrvatski dan, s početkom u 17 sati nastupom KUD-a Moslavina, zabavom uz martinački Orkestar Podravka te programom „živih jaslica” koji već treću godinu zaredom za Harkanjce priređuje tamošnja Hrvatska samouprava, kaže za Hrvatski glasnik njezina predsjednica Žuža Gregeš.

KAŠAD – U organizaciji Seoske samouprave, 23. prosinca u tom selu pripremaju se za Božić i nadolazeće blagdane. Taj je običaj započeti lani te je naišao na lijep odaziv Kašadaca. Organizatori žele obradovati mještane i goste. Ovoga će puta nastupiti zborovi iz Baranjskoga Petrovog Sela i Bremena u seoskoj crkvi, a potom će se svi okupiti na malom trgu ispred crkve gdje će se družiti uz pečenje, kolače i kuhano vino.

KATOLJ – U organizaciji tamošnje Hrvatske samouprave, u katolijskom domu kulture priređuje se doček Nove, 2013. godine, kaže za Hrvatski glasnik njezina predsjednica Ružica Ivanković. Goste će zabavljati Orkestar Orašje, a ulaznica je 2 500 forinti. Organizatori nude pjenušac u ponoć i bogatu tombolu, a za hranu i piće se trebaju pobrinuti gosti u svom naramku.

Više na telefonu 20 565 4001.

KOLJNOF – Koncert popularne dalmatinske klape Cambi zbog bolesti nije održan prošloga petka u sridnjem Gradišću. Organizatori obavješćuju sve one ki su kartu kupili da ju moru vratiti ili koristiti prilikom koncerta u januaru 2013. ljeta. Informacije na telefonu: 36/20 910 5252 ili na 36/20 910 5335.

Nazočni zastupnici i gosti na javnoj tribini

Sedma sjednica Mješovitog odbora za suradnju između Vlade Republike Hrvatske i Vlade Mađarske

U Budimpešti je 30. studenoga 2012. pod supredsjedanjem zamjenika ministrice vanjskih i europskih poslova Joška Klisovića i državnog tajnika za vanjske i parlamentarne poslove MVP-a Mađarske te uza sudjelovanje predstavnika nadležnih resora dviju država održana sedma sjednica Mješovitog odbora za suradnju između Vlade Republike Hrvatske i Vlade Mađarske.

Mješoviti odbor djeluje radi jačanja hrvatsko-mađarske institucionalne i međuresorne suradnje, te promicanja europskih, regionalnih i dvostranih projekata. I ova je sjednica Mješovitog odbora ukazala na postojanje vrlo sadržajne i dinamične suradnje dviju država u brojnim područjima: u EU poslovima, vojne i policijsko-konzularne suradnje, gospodarske suradnje, suradnje u energetici, prometne i poljoprivredne suradnje, suradnje u području turizma, malog i srednjeg poduzetništva, zaštite okoliša i prirode, te suradnje u području kulture, obrazovanja, prostornog uređenja, zdravstva, razminiranja, suradnje služba za zaštitu i spašavanje, te u području zaštite manjina, kao i ostalim područjima od obostranog interesa.

U svom uvodnom obraćanju Klisović je naglasio kako »Hrvatsku i Mađarsku veže ne samo zajednička prošlost nego i zajednička, europska budućnost, a kao dvije srednjoeuropske, susjedne zemlje, Hrvatska i Mađarska nastavljaju suradnju na temeljima tradicionalno snažnih bilateralnih odnosa.« U tom su kontekstu dvojica supredsjedatelja dogovorila da će se nastojati težiti češćem, godišnjem održavanju sjednica Odbora te da će se sljedeća održati u drugoj polovici iduće godine u Hrvatskoj. Na sjednici Odbora dogovoreno je da će sljedećoj sjednici prethoditi pripremni sastanak dvojice supredsjedatelja, Klisovića i Németha, u svibnju iduće godine.

Uoči održavanja sjednice međuvladina Mješovitog odbora zamjenik ministrice vanjskih i europskih poslova Joško Klisović održao je i sastanak s državnim tajnicom za europske poslove u MVP Mađarske Enikő Győri te održao odvojene dvostrane političke konzultacije s državnim tajnikom za vanjske i parlamentarne poslove u MVP Mađarske Zsoltom Némethom.

Ured glasnogovornika – www.mvpei.hr

Pomurski književni dani sa svečanim potpisivanjem povelje o prijateljstvu i suradnji

Hrvatska samouprava „Stipan Blažetin“ u suradnji s mjesnom osnovnom školom 23–24. studenog održala je tradicionalne Pomurske književne dane tijekom kojih su priredena natjecanja na satima hrvatskoga jezika. Hrvatska je samouprava prethodno raspisala natječaj za djecu. Gošća programa „Susret s našim književnicima“ bila je Timea Horvat, prikazana su tradicionalna jela, te je potpisana povelja o suradnji i prijateljstvu između Hrvatske samouprave „Stipan Blažetin“, Hrvatske osnovne škole „Katarina Zrinski“ i dražkovečke osnovne škole.

Pomurski književni dani priređuju se već deset godina, započelo ih je Društvo Horvata kre Mure, a posljednjih godina organizaciju je uzela u svoje ruke serdahelska hrvatska samouprava, naime priredba je pokrenuta u spomen Stipana Blažetina, pjesnika, pisca, pedagoga, društvenog djelatnika Hrvata u Mađarskoj, koji je živio i aktivno djelovao u Serdahelu, u Pomurskoj regiji pa i šire. Pomurski književni dani svake se godine organiziraju blizu datuma njegova rođenja i sa svojom tematikom vežu se za hrvatsku književnost. Svake godine stižu književnici, pisci, znanstvenici iz naših hrvatskih krugova ili iz matične domovine. Ovaj put gost Književnih dana bila je Timea Horvat, novinarka Hrvatskoga glasnika i pjesnikinja iz Petrovoga Sela.

Susret s novinarkom, književnicom Timeom Horvat

U prepunoj školskoj knjižnici Timeu Horvat riječima dobrodošlice pozdravila je njezina kolegica Bernadeta Blažetin te u kratkim crtama govorila o osebnosti jezičnoj sredini u kojoj ona živi i stvara, o čakavskom narječju, za kojeg se zalaže od samih početaka svojega novinarskog stvaralaštva. Problematika dijalekta nije strana ni pomurskim Hrvatima, kajkavsko narječje uvođenjem standardnog jezika u škole izgubilo je svoje značenje, a nažalost, slabo se nađu autori koji su stvarali ili stvaraju na pomurskome kajkavskom narječju.

Timeino književno popodne možda je i pomurske Hrvate ojačalo u tome da rabe svoje narječje, da njegove vrednote ne zanemare i da ih prenesu i na mlađe naraštaje. Autorica samostalne zbirke „Ako nisi tu“ i Panonskog ljetopisa „Petrovisko pero“ (obje je knjige izdao Panonski institut) krenula je od svoga rodnog mjesta Petrovoga Sela, od gradišćanskoga govora, koji je upijala u sebe od rođenja, koji je nakon nekoliko godina počeo „zračiti“, kako ona sama piše, „Ako se zabi, ako se zanemari, ako se briše seoski idiom, gradišćanski govor, što će od nas osta-

ti? Od česa ćemo mi ili naši nukići biti Gradišćanci?“ Timea Horvat skromno je govorila o svojim pjesmama, prožetim intimom, koje su objavljene 1999. g. u samostalnoj zbirci „Ako nisi tu“ jer, kako reče, sebe više prepoznaje kao novinarku. Upravo u knjizi „Petrovisko pero“, koja je osmišljena na 15. obljetnicu njezinoga novinarskog rada, uspjela je sabrati svoje pravo „ja“ iako članci govore o drugim ljudima, no u pozadini je nazočan autoričin glas, koji voli svoj narod, koji strepi od nepravde, od asimilacije, protiv čega se i bori svojim petrovinskim perom. Timein ljetopis na sto dvadeset stranica obojen je snažnim rodoljubljem, hrvatskim ponosom, odnosno ponosom pripadnosti gradišćanskoj zajednici u Mađarskoj, ljubavlju prema matičnoj domovini koji su se osjećaji ispoljili i prilikom osobnog susreta s autoricom. Detalji nastajanja pojedinih napisa, intervjua, na koji se način približila određenoj problematici, bile su zanimljive priče slušateljima. „Petrovisko pero“ podijeljeno je u tri poglavlja: „Gradišćanski Hrvati u Ugarskoj“, „Mi svi“ i „Eduardo“. Zadnje poglavlje posvećeno je Eduardu Rózsa Floresu, pjesniku, novinaru i hrvatskom branitelju, nekadašnjem Timeinu prijatelju, koji je bio i neka vrsta inspiracije ljetopisa. Na postavljeno pitanje, hoće li biti nastavka „petroviskog pera“ konkretan odgovor nije dobiven, ali publika u serdahelskoj knjižnici mogla je čuti nekoliko novih Timeinih misaonih pjesama na gradišćanskome jeziku, pa će se možda naša autorica za petnaestu obljetnicu objavljiva-

Rukovanje nakon potpisivanja povelje.
S lijeva: Marija Biškopić Tišler, Stjepan Turul
i Margit Mirić

vanya prve zbirke pjesama odlučiti za drugu zbirku. Timea Horvat prilikom posjeta podarila je serdahelsku knjižnicu svojim izdanjima.

Potpisivanje povelje o prijateljstvu i suradnji

U okviru Književnih dana, 23. studenog je upriličeno potpisivanje povelje o prijateljstvu i suradnji između Hrvatske samouprave „Stipan Blažetin“, Hrvatske osnovne škole Katarine Zrinski i draškovečke osnovne škole. Potpisivanje povelje potakla je Hrvatska samouprava kako bi se i službeno potvrdila dugogodišnja suradnja s odgojno-obrazovnim ustanovama. Povelju su potpisali Stjepan Turul, predsjednik Hrvatske samouprave, Marija Bišković Tišler, ravnateljica serdahelske škole, i Margit Mirić, ravnateljica draškovečke škole. Predsjednik Hrvatske samouprave na svečanosti potpisivanja naglasio je da se Samouprava u prvom redu zalaže za očuvanje i gajenje hrvatskoga jezika, upravo zbog toga u prvom redu potpomaže učenje jezika u školskoj ustanovi, odnosno izvan nje. Samouprava po svojim mogućnostima nagraduje učenike koji su istaknuti u učenju našega jezika (nedavno im je organiziran izlet u zagrebački Tehnički muzej), zajedno sa školom ostvaruje hrvatske priredbe, potpomaže u kupnji potrebnih školskih pomagala, a pedagozi školske ustanove partneri su u poticajima Samouprave. Suradnja s draškovečkom školom također je već dugogodišnja, učenici draškovečke škole svake godine sudjeluju u serdahelskim hrvatskim taborima, a učenici serdahelske škole sudjeluju na raznim priredbama u Draškovcu. Draškovečka je škola sakupljala udžbenike, lektiru za serdahelsku školu, i za škole drugih hrvatskih regija. Škole su skupa ostvarile europski projekt, a ostvareni su i drugi zajednički sadržaji triju partnera. Prema riječima triju strana, dobra će se suradnja nadalje nastaviti i jednako tako biti popunjena s mnoštvom sadržaja. Tim su se mislima pridružile i ravnateljice. Ravnateljica Mirić ovim je riječima pozdra-

Timea Horvat, gost pomurskih književnih dana

vila potpisivanje povelje: *Nakon višegodišnje suradnje i službeno smo potvrdili naš zajednički rad. U plodovima zajedničkog rada jednako su uživali učenici osnovnih škola, srednjih škola i studenata. Draškovečka djeca mnogo su naučila o Hrvatima u Mađarskoj preko razmjena učenika i raznih programa. Danas smo dobili o uspješnosti naše postojeće suradnje. Stavili smo naš otisak srca!* – rekla je ravnateljica Mirić. Potpisivanje povelje popratio je prigodni program, recitacije pjesama hrvatskih književnika iz Mađarske.

Ostali sadržaji dana

Serdahelska Hrvatska samouprava početkom listopada raspisala je natječaj za učenike osnovne škole pod naslovom „Prepovedaju nam naši stari“. Zadatak je bio sakupljački rad na kajkavskome narječju, na različitu temu. Učenici su mogli zapisati poneke priče, zagonetke, pitalice, tradicionalne recepte, običaje ili neke detalje iz života ljudi. Jednako tako Samouprava je raspisala natječaj i za izradbu logotipa Samouprave prema zadanim pravilima (o podrobnostima možete čitati na Maloj stranici). Učenici draškovečke škole predstavili su Projektnu temu o Stipanu Blažetinu, a na satima hrvatskoga jezika održana su natjecanja „Tko zna više o Zagrebu?“. Na temelju sakupljenih tradicionalnih recepata, s pomoću učiteljica ispečene su mazanice, zlevanke, heljbinska kaša i druga stara jela, koja su predstavljena i gostima s Jadrana.

Učenici serdahelske i draškovečke škole

Prvi put od 1877. Slavonija bez vlaka za Mađarsku

Osijek je jedan od prvih hrvatskih gradova koji je dobio željeznicu – 1877. godine, a ta prva linija vozila je upravo prema Mađarskoj. Od 7. prosinca, prvi put nakon 135 godina, Osijek, odnosno Slavonija i Baranja, više neće imati željezničku liniju prema Mađarskoj. Stupanjem na snagu novoga voznog reda ukinut je vlak koji je iz Sarajeva preko Osijeka i Baranje prometovao do Budimpešte. Njime je mjesečno putovalo oko 1.500 putnika, pa se HŽ pravda kako je glavni razlog ukidanja linije njezina neisplativost. Ta je odluka najviše pogodila 150 studenata i učenika koji su tim vlakom putovali na fakultete u Pečuh i Budimpeštu. Stoga su mladi mađarski studenti s hrvatskom adresom pred glavnim kolođvorom u Osijeku održali miran prosvjed na kojem su upravi HŽ-a pokušali uručiti peticiju s 800 potpisa, no iz HŽ-a se nije pojavio nitko.

Prosvjednici kažu kako bi se zadovoljili i jednim mjesnim vlakom iz Osijeka ili Belog Manastira, jer autobusna linija već odavno ne postoji, pa jedina mogućnost studentima i učenicima ostaje putovanje automobilom. No riječ je o mladim ljudima koji žive od stipendije ili ih financiraju roditelji, pa ovo za njih znači golem udarac na standard – upozorava Monika Molnar Ljubić, potpredsjednica Zajednice mladih Mađara Hrvatske. Mladi su se Mađari za pomoć obratili i Mađarskim željeznicama od kojih nisu dobili službeni odgovor, ali se nadaju da bi im, ako to već neće HŽ, oni mogli pomoći uvođenjem linije iz Mađarske do Belog Manastira – piše Glas Slavonije.

Mogućnosti potpore za narodnosti

Državno tajništvo odgovorno za narodnosne i civilne društvene veze raspisalo je dva natječaja za narodnosti u Mađarskoj – istaknuo je Csaba Latorcai, zamjenik državnog tajnika, u svom predavanju 5. prosinca u Sátoraljajhelyu na XVIII. interetničkom susretu narodnosnih samouprava. U svezi s natječajima raspisanim 3. prosinca, uz ostalo reče kako će za podupiranje civilnih udruga iz proračuna za 2013. godinu, odnosno za podupiranje narodnosnih i svenarodnosnih kulturnih programa osigurati 200 milijuna forinta. Cilj spomenute priredbe – koju je organizirao Načelnički ured grada Sátoraljajhelya – bio je da narodnosti prepoznaju svoju ulogu, svoje mjesto u društvu, pronađu mogućnosti koje će pomagati suradnju između većinskog naroda i narodnosti.

SANTOVO – Tradicionalni Božićni program Hrvatskog vrtića, osnovne škole i učeničkog doma u Santovu održat će se 20. prosinca 2012. godine u mjesnom domu kulture, s početkom u 17 sati.

MOHAČ – Hrvatska samouprava grada Mohača i Udruga Čitaonica mohačkih Šokaca 22. prosinca 2012. godine, s početkom u 16 sati suorganiziraju Božićni program, koji će se održati u klupskim prostorijama šokačke udruge. Teta Marica i jedna šokačka obitelj priredit će scenski prikaz božićnih običaja, a pripremit će se i šokačka tradicijska jela.

HRVATSKI ŽIDAN – U organizaciji jačkarnoga zbora Peruška Marija se priređuje 22. decembra, u subotu, početo od 16 uri, u mjesnoj crkvi, adventski koncert. Nastupaju jačkari Zviranjak iz Prisike, Židanski bečari i domaćini. Potom sve nazočne pozivaju na svetu mašu ku će služiti mjesni famik, Štefan Dumović.

LUKOVIŠĆE, NOVO SELO – Uz potporu tamošnjih seoskih i hrvatskih samouprava, 21. prosinca priređuju se božićna slavlja i okupljanja. Najprije u Lukovišću u mjesnoj školi, u organizaciji tamošnje škole, od 13 sati je priredba koju su organizatori nazvali Školski Božić. Istoga dana, s početkom u 16 sati, priređuju se Božićni koncert u Lukovišću, a od 18.30 u Novom Selu s KUD-om Drava.

KOZAR – U organizaciji Hrvatske samouprave 23. prosinca u tamošnjem domu kulture s početkom u 16 sati priređuje se svečanost uoči Božića, "Badnja večer". Taj je običaj započeo prije nekoliko godina, pokazuju se kako se nekada čekao Božić, slavila Badnja večer. U programu svečanost nastupit će Hrvatska slkupina iz kozarskog vrtića, Mješoviti hrvatski pjevački zbor iz Kozara, betlehemari KUD-a Tanac i Orkestar Vizin.

PETROVO SELO, ŠENKOVEC – Kulturno-umjetničko društvo Mihovil Krušlin iz Šenkovca 22. decembra, u subotu, priređuje svoj tradicionalni trinaesti božićni koncert u mjesnoj dvorani. Suorganizator ovo ljeto je i Općina Brdovec. Polag domaćih grup nastupaju još KUD iz Pitomače, učenici Osnovne škole Ivana Perkovca ter Udruga Ivana Perkovca iz Šenkovca. Na koncertu prvi put sudjeluje ženski zbor Ljubičica, a tamburaški sastav Koprive iz Petrovoga Sela se je jur u prošlosti predstavio pred Šenkovljani.

ERČIN – U organizaciji tamošnje Hrvatske samouprave i Rackoga kluba, 16. prosinca priređen je Racki Božić. U sklopu priredbe nastupili su domaćini, Plesni ansambl Zorica i Ženski pjevački zbor Jorgovani, te gosti iz obližnje Tukulje, Pjevački zbor Komšije.

Po istinskom pripetenju skuhana supa na pozornici

Zabava, smih, jačenje i večera u koljnofskom kazališću

Točno je rekao glavni organizator ponovo obnovljene igrokazačke tradicije u Koljnofu, dr. Franjo Pajrić, nekoliko dan prlje same premijere kazališne grupe u Koljnofu da će biti interaktivna predstava samih glumcev i gledateljev u pratnji tamburašev i glasa harmonike, u koljnofskom domu kulture 9. novembra, u petak uvečer. Koljnofci i brojni znatizeljni gosti još i prik granic, nisu ostavili nijedan prazan stolac u velikoj dvorani, ki pak nisu nutrastali, iz hodnika su sprohadjali dogodjaje na pozornici.

Kako je rekao jur prlje spomenuti motor seoskoga, a i šopronskoga hrvatskoga žitka, po dvajsetimi ljeti je kazališna grupa Koljnofa ponovo sastala ter si je najprzeo jedan kusić za špilanje. Uzrokom su služili i dva jubileji, pokidob pred četrdesetimi ljeti je umro koljnofski kantor, dobročinitelj i pjesnik Mate Šinković Capa, a ljetos je zakopan Ladislav Horvat ki je bio u svoju dob i srce igrokazačkoga djelovanja u selu. Njim u čast je napisan šalni igrokaz u jednom činu, pod naslovom *Supa ali kakova...? Zasluga je to dr. Franje Pajrića ki je pred par misec čuo od teca Ferdinanda i Mate Šinkovića šalnu štoricu, ka se je zgodala 1967. ljeta. Nije dugo vrime prošlo kad je jur uglavnom rutinirane igrokazače pobrao i začeli su s probami. Pripetenje je zato malo preoblikovano, ali do kraja je uspjelo sačuvati svoju istinsku liniju. Joško Grubić (Babra) pak je odjačio u tu dob jako popularnu melodiju *Veneziu*, ku je na hrvatski presadio uprav Mate Šinković, pak je i ta upletena u igrokaz, štoveć postala je i retur-motiv kusića. Ki je htio, lako si je mogao do kraja predstave i naučiti. Za Pajrićevim naratorskim uvodom su se pojavili u škurini u jutarnjem dijalogu, i u stvarnosti hižni par, Jive (Lajoš Regenyi) i Mare (Kata Regenyi) ter odano odigrali ulogu starine, ki*

Štoricu Ferdinanda i Mate Šinkovića napisao je za igrokaz dr. Franjo Pajrić ki na pozornici igra Matu Šinkovića

se pripravljaju na put i daju neobičnu zadaću sinom, neka si sami skuhaju kokošinju supu s šćipanci. Braća Mate (Karol Pajrić), Miho (Janoš Heinrich) i Tome (Tamaš Pajrić) u blagom savezničtvu trapu glavu, kako bi se nek dalo šikano napraviti to jilo. Prvi problem se pojavi kad tu jadnu šantavu kokoš nigdor ne kani zaklati, kad ta ima turobne oči, a i vidljivi-

Sliva braća Mate (Karol Pajrić), Tome (Tamaš Pajrić) i Miho (Janoš Heinrich) u pripravljanju vlašćega specijaliteta

Pod peljanjem Geze Völgyija su tamburaši muzički pratili šalni igrokaz

vo ćuti, što ju čeka. Ditići pak nimaju srca da od njevih ruk završi svoj lipi, bezbrižni kokosinji žitak žrtva, ka se u stresu i oslobodi iz košare i kot gledatelj prati dalje predstavu. U međjuvrimenu u lonac se siplje luk, češnjak, peršin, mrkva, zeler, krumplini, jaka paprika, črljena paprika va prahi, majorana,

Veneziju, i to po ugarski i po hrvatski. Za doživljajem su svi mogli kušati i supu i sami su se mogli uvjeriti, kako recept valja. Uz smih, izvorni koljnofski govor i puno humora ter odličnu igru svakoga glumca, samo moremo odobriti riči Ferdia Šinkovića ki je sa suznimi oči slijedeće rekao na kraju pred-

začmu ići seljaki, susjedi, teta Fefica (Karsai Károlyné) pravoda svi gladni. Teta Beža (Marijana Pajrić) još i za recept pita. Gospodin (Jožef Šinković) podili i blagoslov na ov specijalitet. Roditelji dojdou domon, a iz juhe ništ ne ostane, samo legenda, ka je ovput inscenirana za zabavu prepune dvorane, po reakciji publike jako uspješno. Na kraju su glumci i gledatelji skupa izjačili još i melodiju

Roditelji Jive i Mare (Regenyijeve) jako su bili uvjerljivi u svoji uloga

Mate (Karol Pajrić) u društvu tete Kate (Marijane Pajrić)

ovoga igrokaz načinjiti. Ja sam nek oto mislio, ovo ne kanim vjerovati, ovo mi se sanja. Kada sam pogledao u kulturni dom, onda sam rekao da ovo nije istina da je ovoliko ljudi ovde. Ja sam oto štimao da će biti dvajset-trideset ljudi pa amen, a ovde je bilo sve puno. Čemo reći da je bio pravi svetak danas u Koljnofu! A radost bi nam bila još veća, kad kazališna kola bi konačno krenula polag Petrovoga Sela i Hrvatskoga Židana i iz Koljnofa, posjećujući naša sela širom Gradišća.

-Tiho-

Veselje na kraju premijere

paradajz, papar, soli – tako govoru glavni junaki za „gonc einfoh supu”. Ona pade nekomu na pamet da je mati mogla staviti i kockice za riblju supu, pak hitno pošalju malu Julkicu (Karmelu Pajrić) po pet kockov va magazin. Mesar, stric Vicenc (Robert Wild) dojde iz mesnice ter detaljno povida, kako mu je rođjak u kšefti naručio svinjsko meso za riblju supu, a mnoštvo žen se je začelo čuditi. Pravoda svi padaju od smiha i međ gledatelj, dokle se ta supa kuha i kuha, i sve se više materijalov stavlja, iz maloga lonca u veći, pak u zdjelu, a onda na kraju u kotao. Za šćipance se zame deset jaj i na kraju je gotova supa Mamito (Matina, Mihina i Tomina), a zato se hiti nutra još kiseli ugorak, rekši, ta pokvariti već ništ ne more. Uprav tako kot i črljeno vino, kojim se poškropi gotovo jilo. Ona se doveze na bicikljinu Mate Šinković (dr. Franjo Pajrić) komu kuhari objašnjavaju, kako su dali umjetničko ime skupnomu produktu. Na duhu odjednom

stave: – Ovo ni nek jedna šala, ovo je prava božja istina. To smo vidili va teatri, kako nam se je i zgodalo. Ja si ovo ne bi mislio da će se ovo kadakoč pripetiti ovde Koljnofi, da će od

Puna dvorana gledateljev

Po ponudi dobrotvora Antona Slavića otvorena „Meršićeva hiža” u Plajgoru

Mjesto za hrvatsku kulturu, umjetničko stvaranje ter druženje

Mjesna i Hrvatska samouprava najmanjega sela u Gradišću su pozivale 10. novembra, u subotu, otpodne još i na već događajev u Plajgor. Za hrvatskom mašom u crikvi Sv. Martina je otkrivena i posvećena na ulazu hiže Božje spomen-ploča, u čast ovde rođenim duhovnikom, redovnikom, časnim braćam, redovnicam i časnim sestram ter onim dušobrižnikom ki su u ovom malom selu, početo od 20. stoljeća, vršili službu. Potom je mnoštvo Plajgorcev i okupljenih Hrvatov, prvenstveno iz okolišnih sel, zastalo pred Meršićevom kućom na koji piše, takaj na spomin-ploči, da se je tamo narodio otac Mate Meršića Miloradića, Ignac Meršić i pred kom svako ljeto barem jednoč skupadojdu mješćani. I ljetos su vijenac spominka položili načelnik Plajgora Vince Hergović ter Štefan Krizmanić, u ime Hrvatske samouprave Željezne županije.

Koracajući dalje na glavnoj ulici, jur iz daleka se je mogla upametzeti treća, a ujedno i najvažnija, štacija ovoga dana. Zastava Hrvatske i Plajgora nad brojem 23., ter postavljena tabla „Meršićeva hiža” i na ugarskom jeziku napisana Galerija ter kuća za umjetničko stvaranje su toga dana nazvistiile svim pohodnikom, u čiju službu je postavljena zgrada. Lipo uređeni stan Antona Slavića, pjesnika i duhovnika u Nimškoj, rođenoga Plajgorca je ponudjen za dobrotvorne svrhe cijelomu selu. – *Prije pet ljet me je poiskao Anton Slavić, ki je rekao da je betežan i da bi dao ovu hižu selu, ako bi znali ča vridnoga napraviti u njoj* – je nam rekao plajgorski prvak Vince Hergović, ter nastavio: – *Moram reći da sam dost nespavanih noći imao zbog*

Stalna izložba s plajgorskim motivi je za mnoge bila zanimljiva

toga, ali sad mirno morem izjaviti da smo sve Slavićeve želje ispunili, ča je on prošio. Naime postavljena je spomin-ploča u crikvi mjesnomu duhovnomu žitku, otvorena je stal-

na izložba slik i zaposlena je ovde jedna osoba ka će biti domaćica. A pinez će se svenek najti za održavanje, iako je kuća dost velika, ima sedam sobov, veliku dvoranu za izložbe ter veliki škadanj. Pri otvaranju Meršićeve hiže je Štefan Krizmanić, predsjednik Hrvatske samouprave Željezne županije, naglasio da samo u ti naselji su ostali Hrvati i svisni pripadnici hrvatske zajednice, kade su imale takove osobe ke su hrabreno, malo da ne s fanatizmom zastupale u interesu narodne grupe. Nadalje on smatra da Hrvati u ovom kraju imaju budućnost samo onda, ako svagdir ćemo imati takove peršone ke će se

Berislav Živković, prvi tajnik Veleposlanstva Republike Hrvatske u Budimpešti, Štefan Krizmanić, predsjednik HS-a Željezne županije, i Nora Pantoš, domaćica centra na otvaranju

Trenutak za pjesmu

Anton Slavić

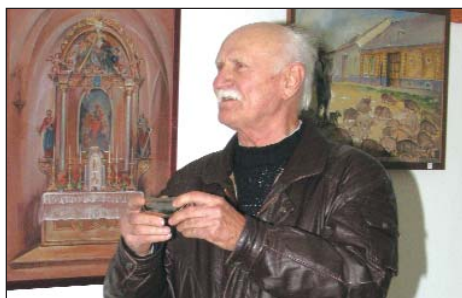
Plajgorski zvoni

Kad vas začujem, plajgorski zvoni,
Onda se zbudi ništo u meni.
Ča ne morem zreć, nek srce čuti
Blagu toplinu, ka dušu zbudi.

Glasniki vjerni tuge, veselja,
Vas poslušati srca je želja.
Nujna milina vašega glasa
Diže me gori k zviranjku spasa.

Kad jednoč umrem, neka me vaš glas
Sprohodi gori, pred lice – obraz
Onoga, ki nas je stvorio na slavu,
Da veličamo zmožnost Njegovu.

Kad vas nek čujem, plajgorski zvoni,
Onda oćutim nebo u meni.
Neka se čuje, po svitu cijelom,
Da svaki sazna: onde je moj dom!

Lajoš Brigović je otvorio izložbu u pratnji guslica

zagriženo boriti za naša prava, materinsku rič, svist i običaje. – *Med takovimi moramo spomenuti i Antona Slavića ki je darovao ovu kuću za hrvatstvo, za svoje rodno selo, a s tim skupa je dao i svoje srce i dušu. Mi mu moramo obećati da ćemo biti vjerni nasljednici i čuvari njegovoga jerbinstva. Želim zato Plajgorcem snagu, kot i svakomu Hrvat, a organizatoru i Vinciju Hergoviću čestitam za sve to, ča je napravio i ča će još napraviti!* Nora Pantoš, rodom iz Hrvatskoga Židana, ka je odsad i gazdarica ovoga centra i doselila se je simo, recitirala je pjesmu *Plajgorski zvoni*, od Antona Slavića, potom je pak gradišćanski slikar i grafičar Lajoš Brigović s ganutljivim riči otvorio likovnu izložbu raznih slikarova s plajgorskim motivima. Rečenice je pratila i ugodna svirka na guslica jer Lajoš bači su i majstor toga instrumenta. Berislav Živković, prvi tajnik Veleposlanstva Republike Hrvatske u Budimpešti, je uz ostalo rekao: – *Po drugi put sam u Gradišću, a ono što me fasciniralo s Gradišćem, to je tih pet stoljeć hrvatske opstojnosti. U svojem žitku sam prošao sve kraje Hrvatske, a unatoč mojega slavonskoga podrijetla mi je vaš dijalekat jako blizu. Ne postavlja mi nikakav problem da vas razumim. Ono što me zapravo najviše hrabri, iako postoji strah da će hrvatski identitet ovde nestati, kad vidim ovde mlade, to mi stvarno daje nekakovu snagu i uvjerenje da ćete izdržati još sigurno petsto ljet, koliko ste i dosada.* Burni aplauz je u zahvali upućen hrvatskomu diplomatu, a invitaciju na kupicu vina, falačac poharaja i na slobodno druženje, nigdor nije mogao odrinuti. Već se je zaškuralo kad je Vince Hergović još odgovorio na naše važno pitanje, je li u Plajgoru svaka druga hiža Meršičeva? – *U ovom stanu se je narodio dida Mate Meršiča Miloradića i otac mu se je ovde rodio, samo su se zatim odselili u Palovu kuću, kade danas stoji i spomenploča. Ovo je već od dvisto ljet Meršičeva hiža, a ufam se da će sad jur na vijeke to ostati. Ča naliže budućnosti, planiramo zdola u knjižnici knjige porediti, književne večere organizirati. Za dođuće ljeto namjeravamo pokrenuti jezični tečaj, čitalačke tabore, a isto tako zovemo i hrvatske književnike, slikare, umjetnike kim bi osiguravali sve uvjete za mirno stvaranje u našem selu i kulturno-umjetničkom centru – je još na kraju poručio poglavar Plajgora.*

-Tih-

Kako hrvatske zornice mogu usporiti asimilaciju Hrvata u Mađarskoj?

Hrvati u Baji žive barem tristo godina, no unatoč tako velikom vremenskom razdoblju i činjenici da smo manjinci, ipak još uvijek imamo u prvom i trećem tjednu u došašću svoje hrvatske zornice. U drugom i četvrtom tjednu u istome terminu imaju na svome Mađari.

Zašto i kako bismo mogli i hrvatskim zornicama usporiti neminovnu asimilaciju naše manjine?

Hvala dragom Bogu još nas ima. Ako se dobro sjećam, tristotinjak se nas u Baji prilikom zadnjega popisa izjasnilo da se smatra Hrvatom. Imamo i dva vrtića te dvije osnovne te jednu visoku školu gdje se uči hrvatski. Imamo i Hrvatsku samoupravu. I Čitaonicu, već sto godina. Imamo i Dom za narodnosti. Imamo mjesečno i jednu našu misu na kojoj se čuje isključivo hrvatska riječ jer nam je drži franjevački redovnik koji dolazi čak iz Subotice, glavnoga grada svih bunjevačkih Hrvata. Imamo i naših priredaba. U došašću nam naš župnik koji je, doduše, Nijemac i ne zna hrvatski, velečasni Matthias Schindler, ipak koliko je uvijekbao drži zornice kako samo umije na hrvatskome, a tek one duže tekstove na mađarskome, pa se zato i neki Mađari pojave na tim hrvatskim zornicama i tako nas ima više.

Jer „zec leži baš u tom grmu“, naime da nas na tim zornicama, koje čak ne počinju ni vrlo rano, ima samo desetak Hrvata. Kada

čovjek malko rano ustaje za sebe, za svoju vjeru, za svoj jezik, za svoju narodnost, ima cio dan bolji osjećaj, jača mu i samopoštovanje kao i samopouzdanje. Ako vjerujemo u duhu glasovitoga počasnog biskupa Ivana Antunovića (1815–1888), u čiji grad Kalaču svake godine mnogi nas hodočaste, da je dobro ono što je on izrekao, naime: „Sve za vjeru, narodnost i riječ svoju“, zašto onda ne donesemo i tu žrtvu i više nas mako ranije ustane i dođe na naše hrvatske zornice?! Ako tko nije spriječčen, zašto se ne ispovjedi i pričesti, ta tu se daje Tijelo Kristovo koje, to svatko onaj koji se redovito pričješćuje može i duševno, a i tjelesno osjetiti, čovjeka jača, oplemenjuje, smiruje, ispunjava radošću?!

I sami sebe bismo više poštovali, i Mađari nazočni na tim zornicama bi nas više cijenili, jednako kao i župnik, koji to sve vidi. A najviše bismo sebi dobroga učinili jer bismo jačali ne samo u vjerskom pogledu nego i u narodnosnome, ta ondje čujemo i izgovaramo riječi svojega jezika. Misa je na hrvatskome književnom jeziku, a pjesme se pjevaju na bunjevačkom dijalektu. A koji pravi Hrvat ne bi volio, cijenio svoje?!

Tako bismo mogli usporiti i našu prebrzu asimilaciju koja je, nažalost, neminovna, ali ne bi morala ni približno biti tako brza. Hvala što ste me poslušali. Želim vam ugodno došašće!

Živko Gorjanac

Pod slikom iz plajgorske Meršičeve hiže ovako piše:
„Ulica Pješta, stala je do 1960-ih ljet, kada je zrušena.
Stani s prava na livo: Jurkulov, Židankin i Irenkin”

Narodnosni dan u tukuljskoj Osnovnoj školi „Sándor Weöres”

U tronacionalnom gradu Tukulji, u Osnovnoj školi „Sándor Weöres” 27. listopada priređen je Narodnosni dan. Tukulja je na unijskim natječajima osvojila domalo 1,5 milijardi forinti za razvoj i unapređenje javnih prostora. Više civilnih organizacija natjecalo se za financijsku potporu tzv. mini projekata koji bi se ostvarili na onim mjestima koja se obnavljaju. Tako u spomenutoj školi priredit će se šest takvih programa, u sklopu kojeg je treći sadržaj Narodnosni dan.

Kako od reumatičnoga kišobrana nastaje divan cvijet

Nastavnik Edmond Bende sa svojim recitatorima

Tamburaši su izveli hrvatske melodije

Panoi po hodnicima škole bili su puni crteža tamošnjih učenika, receptima tradicionalnih narodnosnih jela, a mame i bake za taj dan ispekle su slatke i slane kolače. Polaznici umjetničke škole,

bivši učenici OŠ „Sándor Weöres” na pozornici škole svirali su mađarske, hrvatske i njemačke melodije. Glazbeno je putovanje nastavljeno predstavljanjem i opisom narodnosnih predstavljanjem i opisom narodnosnih glazbala u što su se rado uključila i djeca u publici. U jednoj od učionica zainteresirani su mogli pogledati film redatelja Antuna Kričkovića naslova „Bunjevački sva-tovac u Gari” i promidžbeni film o budimpeštanskoj Hrvatskoj školi. Potom se predstavila i narodnosna riječ, hrabri recitatori interpretirali su stihove hrvatskih i njemačkih književnika. Susret kazivača otvorila je skupina

Tukuljski podmladak oduševio je publiku pomurskim plesovima

skome jeziku interpretiralo je nekoliko pobjednika lanjskog natjecanja u kazivanju pjesme i proze: Lucija Gergić (3. r.), Edina Nagy (4. r.), Marko Kalapač (5. r.), Zsombor Heim (6. r.), Kata Nagy (7. r.) i Dijana Pocsveiler (8. r.). Recitirala se poezija Gustava Krkleca, Grigora Viteza, Josipa Ivankovića i Dragutina Tadijanovića. Naslove je odabrao nastavnik hrvatskoga jezika, podrijetlom iz Gare, Edmond Bende. Svim sudionicima stručni nastavnici uručili su spomenice i knjige. Dan je nastavljen s plesačnicom u Kulturnoj središnjici i knjižnici grada. Djevojke i dječaci u

izvornim narodnim nošnjama spretno i veselo su izvodili mađarske plesove pojedinih regija Mađarske i plesove prekograničnih Mađara, te njemačke koreografije. Podmladak tukuljske rackohrvatske plesne skupine ovoga se puta predstavio spletom pomurskih plesova, koje je na scenu postavio Ladislav Halas. Priredba je završena u popodnevnim satima s plesačnicom.

Čestitamo svim sudionicima i nastavnicima, ne u posljednjem redu, spretnim mamama i bakama za ukusne zalogaje.

Kristina Goher

BIZONJA – Bizonjsko hrvatsko društvo srdačno Vas poziva na seoski božićni program 22. decembra, u subotu, u 16.30 uri u mjesni kulturni dom. Nastupaju mališani iz čuvarnice i školari s božićnim igrama, recitacijama. O muzičkom okviru će se brigati Bizonjski tamburaši i Čunovski tamburaši, a na kraju programa moć će se zajačiti i sami gledatelji u pratnji igre na klaviru Mihalja Martinšića.

PETROVO SELO – Kako nas je informirao glavni zaduženik, Ištvan Nemet, trenutačno se u ovom selu organizira posebno Društvo za razne športe, pod imenom „Skoro stari Kispad”, u kom već nogometna sekcija ima 28 članova, a za sekciju motoristova se je pojavilo još i već od 30 ljudi. Predviđeno je još utemeljenje i daljnjih sekcijov za skijaše, striljače s lukom i pišake, hodočasnike. Zainteresirani moru preštati daljnje informacije i na stranici Lipateksta na mjesnoj kablovskoj televiziji.

Hrvatska kulturna večer u Gari

Gostovanje Folklornog ansambla „Luč” iz Budimpešte

U suorganizaciji garske Hrvatske samouprave, Hrvatske samouprave Bačko-kiškunske županije i Saveza Hrvata u Mađarskoj, 17. studenoga u bačvanskoj Gari priređen je cjelovečernji program Folklornog ansambla „Luč”, odnosno plesnog društva „Tamburica” HOŠIG-a iz Budimpešte. Pred nastup organiziran je i sastanak Antuna Kričkovića s nekadašnjim plesačima garske kulturne grupe.

Priznati koreograf Antun Kričković u publici s prijateljima

Program u Gari, rodnome selu priznatog koreografa Antuna Kričkovića, priređen je u dupke punoj velikoj dvorani mjesnog doma kulture. U ime domaćina i organizatora okupljene je pozdravio Martin Kubatov, predsjednik tamošnje Hrvatske samouprave, među njima posebno goste iz Budimpešte, generalnu konzulicu Republike Hrvatske u Pečuhu Ljiljanu Pancirov, predstavnike grada Labina Eni Modrušan i Zorana Rajkovića, bajškoga gradonačelnika Róberta Zsigóa, ujedno i parlamentarnog zastupnika bajškog okruga,

predsjednika Hrvatske državne samouprave Mišu Heppa i predsjednika Saveza Hrvata u Mađarskoj Josu Ostrogonca, i na kraju, ali ne u posljednjem redu i glasovitog koreografa Antuna Kričkovića, rodnom iz Gare, koji je pozdravljen gromoglasnim

Marija Silčanov Kričković i Antun Kričković

Silčanov Kričković, a umjetnički voditelj Antun Kričković.

Kao i prije dvije godine, prigodom turneje po Bačkoj, u povodu svečanog obilježavanja 50. obljetnice Ansambla i 80. rođendana istaknutog koreografa i umjetničkog voditelja Antuna Kričkovića, dobitnika brojnih priznanja,

među njima nagrade Ferenc Erkela, zaslužnog i istaknutog umjetnika i više državnih priznanja, od kojih i Reda časničkog križa Republike Mađarske, Folklorni ansambl «Luč» južnoslavenskim i hrvatskim umjetničkim plesovima i koreografijama temeljenim na folklornim elementima i drugim glazbenim motivima, Baranjskim šokačkim plesovima, posebice pak Bunjevačkim svatovcem na kraju oduševio je publiku.

U programu je nastupio i domaći tamburaški sastav „Bačka”, koji je izveo nekoliko omiljenih bunjevačkih melodija.

Prije programa, u 16.30 sati, u župnoj je crkvi služeno redovito misno slavlje na hrvatskome jeziku koje je predvodio velečasni Imre Polyák, santovački i garski župnik.

Nakon kulturnog programa priređena je i plesačnica uz domaći tamburaški sastav „Bačka, pa je zabava potrajala do sitnih sati.

S. B.

Snimke: S. B. i M. K.

Baranjski šokački plesovi

pljeskom svojih suzavičajnika, prijatelja i poštovatelja. Kako uz ostalo reče Martin Kubatov, iako desetljećima živi u Budimpešti, Antun Kričković nikada nije zaboravio svoje rodno selo, kojemu je ostao vjeran do danas, na ponos svojih suseljana. Dobitnik je brojnih priznanja u Hrvatskoj i Mađarskoj.

Kao što je poznato, Folklorni ansambl „Luč” prije 53 godine osnovao je Antun Kričković, čiji je voditelj do danas. Svojim ciljem i zadaćom smatra sakupljanje, umjetničku obradu i predstavljanje plesne i glazbene tradicije Hrvata u Mađarskoj. Osim toga smatra važnim njezovanje mađarskih, i plesova drugih narodnosti. Proteklih desetljeća Ansambl je ostvario zapažene rezultate, što dokazuju brojne domaće i inozemne nagrade, umjetnička priznanja i odličja. Ansambl ima bogat repertoar. Osim hrvatskog repertoara (bunjevačkih, šokačkih, pomurskih, podravskih, gradišćanskih, rackih, dalmatinskih i bošnjačkih plesova), ima i dvosatni mađarski program te koreografije drugih narodnosti, visoke umjetničke vrijednosti. Voditeljica je Ansambla Marija

Prizor iz Bunjevačkog svatovca

Domaći tamburaški sastav „Bačka”

Sastanak Antuna Kričkovića s nekadašnjim plesačima garske kulturne grupe

Adventsko druženje u Olasu

U organizaciji olaske Hrvatske samouprave, 8. prosinca u tamošnjem domu kulture, primjereno tradiciji iz prethodnih godina, priređen je kulturni program i druženje šokačkih Hrvata iz Olasa s njihovim suseljanima i pozvanim gostima u adventskom ozračju. Mala zajednica šokačkih Hrvata u Olasu, na čelu s tamošnjom Hrvatskom samoupravom čini napore na očuvanju hrvatske samosvijesti. Teško je, reći će predsjednica Hrvatske samouprave Ana Ružić Rozinger, malo je mladih, malo nas je, ima podosta starijih koji danas nisu došli, a čekali smo ih. Nije ni čudo jer se toga dana nebo obrušilo na Baranju. U noći na subotu počeo je padati gusti snijeg, popodne praćen jakim vjetrom, pa smo se i mi teško pobrili do Olasa koji je od Pečuha udaljen tek petnaestak kilometara. Tim više i u noćnim satima svijetlila su svjetla ovog selca kao u bajki o zimskoj noći, snijegu, šumi...

Ženska pjevačka skupina KUD-a Sloga

Tamburaški orkestar KUD-a Sloga

Nevrijeme nije spriječilo ni prijatelje iz Gajića, KUD Sloga i članove tamošnje udruge vinogradara i vinara „Martinovo brdo“, kao ni Hrvate iz Kozara okupljene u Mješovitom pjevačkom zboru kozarskih Hrvata, a ni generalnu konzulicu Ljiljanu Pancirov.

Na poticaj olaske Hrvatske samouprave, kako za Hrvatski glasnik kaže njezina predsjednica Ana Ružić Rozinger, 31. ožujka u tom je naselju potpisan ugovor o suradnji između sela Olasa i sela Gajića iz Hrvatske. Točnije ugovor o suradnji između gajičke Udruge vinograda i vinara „Martinovo brdo“ i olaske Hrvatske samouprave. Ugovor je sklopio prijateljstva i suradnje, kaže nam Janja Čeliković, predsjednica spomenute gajičke Udruge. Međusobni posjeti i potpora stalni su, što je pokazalo i ovo adventsko druženje. Ako imate priliku, kaže mi Janja Čeliković, posjetite najljepši dio Baranje, etnoselo Gajić. Uživajte u netaknutoj prirodi, prošećite gajičkom planinom, kušajte vino u vinskih podrumima i gatorima, vozite se čamcima po dunavskom rukavcu. Želite li u lov i ribolov, vožnja biciklima, konjske zaprege su na usluzi. Etnoradionice i tradicijska baština dio su pre-

krasne izvorne priče. Gastro i etnopojava vratit će vas u vrijeme naših djedova i baka. Istovremeno me poziva da s Olascima nazočim potkraj siječnja gajičkoj manifestaciji „Poezija i vino“.

KUD Sloga iz Gajića predstavio se sa svojim zborom i tamburaškim orkestrom, a Mješoviti pjevački zbor iz Kozara s božićnim pjesmama. Marko Horvat, učenik drugog razreda iz Olasa, voli hrvatski jezik; za ovu prigodu sa svojom učiteljicom Evom Majstorović naučio je stihove o Djeđu Mrazu koje je hrabro kazivao s pozornice doma kulture, na sveopće oduševljenje tamošnjih šokačkih Hrvata. Oduševljene su bile i Magda Popović i Kata Švegal, koje su mi govorile o njihovim zornicama i pripremama za Božić. Ispred crkve stavljen je veliki adventski vijenac, a u crkvi su već postavili betlehem te ukrasili crkvu i svoje domove, pričaju mi moje sugovornice, dodajući kako ih je malo, sve manje, stariji umiru, ima tek nekoliko čistih šokačkih obitelji, i dvadesetak obitelji mješovitih brakova. Lijepo je bilo večeras, kažu, svidala im se i pjesma i tamburica, a i ruho šokačkih Hrvata iz Gajića, a i one same čuvaju svoje „ruvo“ za unuke i buduće naraštaje u nadi kako će očuvati baštinu šokačkih Hrvata iz Olasa.

Načelnica je sela Olasa Gabriella Tóth, donaćnik Milan Šakan, zastupnici

Marko Horvat, učenik drugog razreda iz Olasa

Hrvatske samouprave Ana Ružić Rozinger, predsjednica, te Veronika Đurok, gđa Remete i Andrija Šimac. Uz hrvatsku, u naselju djeluje i Njemačka narodnosna samouprava. Prepun olaski dom kulture napunili su Olasci, kako bi uživali u krasnom programu gostiju i nevezanim razgovorima koji su slijedili nakon programa uz ukusne zalogaје i kolače te čašu kuhanog vina.

Branka Pavić Blažetin

Santovačko vrijeme došašća

Paljenjem prve svijeće na adventskom vijencu 2. prosinca počelo je došašće, ujedno i priprava za Božić. Dok su pripravi nekad označavale mise zornice, koje se još i danas čuvaju, u naše vrijeme sve prisutniji znak došašća postaje adventski vijenac. Tako su u Santovu počele adventske svečanosti koje se priređuju četvrtu godinu zaredom. Uz prigodne riječi, prvu svijeću na velikom adventskom vijencu na središnjem seoskom trgu upalio je santovački župnik, velečasni Imre Polyák, a svečanost je pjevanjem uljepšala nekolicina polaznika vjeronauka pod vodstvom mjesnih vjerroučitelja. Idućega tjedna, 9. prosinca, svečanost će prirediti baptistička zajednica, 16. prosinca predstaviti će se betlehemari koji će prikazati pastirsku igru na hrvatskom i mađarskom jeziku, a nastupit će i tamburaški orkestar Hrvatske škole. Četvrtednevnog došašća, 23. prosinca, svečanost će uljepšati gosti iz Čatalije, a prigodnim riječima okupljenima će se obratiti načelnik sela József Feigl.

Mješoviti pjevački zbor iz Kozara

Božićni sajam u „Krlježi“

Već godinama Roditeljska zajednica Hrvatskog vrtića, osnovne škole, gimnazije i učeničkog doma Miroslava Krlježe priređuje Božićni sajam. Tako je bilo i ove godine, kaže za Hrvatski glasnik njezina predsjednica Estera Jukić. Nema što se nije nudilo, a kao i uvijek, najaktivniji su bili učenici nižih razreda osnovne škole i, naravno, i njihovi marni roditelji. Utržak je namijenjen potrebama razrednih zajednica. Djeca su prodavala uratke svojih ruku, roditelji svojih, u prvom planu

bio je ručni rad, najbolji i najljepši božićni poklon. Gužva u predvorju i školskoj auli još jednom je potvrdila popularnost Božićnog sajma u Hrvatskoj školi Miroslava Krlježe, i opravdala očekivanja te trud organizatora i sudionika. Od kolača do sendviča, crteža, figurica od drveta, pluta, papira, češera i tkanja do adventskih vijenaca i mnogobrojnih ukrasa...

Foto: Ákos Kollár

o betlehemscome...

O betlehemscome
novorođenčetu –
uoči Božića,
diljem Zemlje –
kao nepristranoj istini
koju slijediti treba,
bajkovita je priča.

Novorođenče je
životna cesta
kojom neustrašivo,
hrabro, treba broditi,
duboka, neizmjerena ljubav
u koju se vjeruje,
neugasivo ozračje,
koje treba slijediti.

Novorođenče je
blagdanska radost
među ljudima dobre volje
i mirno suživljavanje,
spremnost na
bezuvjetno žrtvovanje,
kao što je to činjeno
u bezgraničnim mukama
– za blagodat ljudstva,
univerzalnog svijeta –
sa strane blagonaklonog
betlehemskega
novorođenčeta.

(Budimpešta, 2009)

Marko Dekić Bodoljaš

Izradila: Dijana Kovačić
iz Fičehaza

Božićna slutnja

Ko je to, mati, večeras, o prozor kucnuo tako
tiho i svilenome meko,
ko da je – dobar i mio – u našu sobicu malu
u goste došao neko?

I zašto turobno tako pjevaju mekana zvona,
kakvu to ariju tuže?
Putnik je neki ljubazni u ovu božićnu večer
donio smrznute ruže.

Osjećam sve više kako mi drhtavo grči se srce
kao uplašeno ptiče,
i sve polako, polako – kao da se boji doći –
prastara poema niče.

O, to je ona božićna presveta, predobra večer,
kad sobe mirišu medom,
kada su ulice meke, kada je sve kao bajka;
o Bogu s kosom sijedom.

Uvire, uvire u me saneno blaženstvo neko,
ko mi to donese sreću?
Pucketa intimno vatra, plamsaju plameni plavi,
sjene se po zidu šeću.

Slutim: zanosne to su iz davnog djetinjstva sjene,
pune radosne sjete.
Zašto sam večeras, mati, nujan i veseo tako
kao maleno dijete?

Poći ću u noć kasnu – kroz čilim mekanih ulica –
dok pada plašljivi snijeg,
da navrh jablana golog, što noći beskrajno šuti,
bijeli izvjesim stijeg.

No ko to kuca, kuca svu večer o smrznut prozor
tiho i svilenome meko,
zar je zaista večeras u našu sobicu malu
u goste došao neko?

Ivo Kozarčanin

Foto: Ákos Kollár

Adventski koncert u budimpeštanskoj crkvi Sv. Mihovila

Solistica večeri Ivana Krajina-Barun pjeva uz pratnju Klape Barun

Zapalili smo i drugu svijeću na adventskome vijencu. Pokušavamo zaustaviti užurbano vrijeme i ne vjerujemo da za tjedan-dva svetkujemo rođenje Isusa Krista, blagdan ljubavi i sreće, Božić. Čini se da su u to vrijeme došašća naše crkve punije vjernicima, naša srca čudnovata toplina grije, naša duša diše odanošću. Slični su osjećaji treperili u crkvi Svetog Mihovila u budimpeštanskoj Vackoj ulici u nedjelju, 9. prosinca. Budimpeštanski hrvatski vjernici okupili su se na misi koju su služili otac Vjenceslav Tot i vlč. Arpad Horvat. Iako je pomalo pro hladno bilo u crkvi, za koji čas i na to se zaboravilo.

Izuzetan predbožićni dar međutim uslijedio je nakon mise na hrvatskome jeziku. Nezaboravni adventski koncert Klape Barun. Jedina obiteljska klapa u Hrvatskoj obradovala je publiku izvrsnim nastupom. Mješovitu klapu sačinjavaju jedna sestra, tenorina Ana Barun, najmlađa članica, i osmero braće: tenori Mihovil, Josip i Domagoj, baritoni Tvrtko i Hrvoje, bas-baritoni Krešimir i Trpimir, bas Ivan Barun. Na koncertu su nastupili osmero, jer Tvrtko Barun, inače svećenik isusovac, trenutno je na studiju u Parizu. Solistica večeri, sopranistica Ivana Krajina-Barun nastupila je uz orguljašku pratnju Pavla Mašića, odnosno Klape Barun. U sklopu prvoga budimpeštanskog gostovanja publika se divila arijama Ivane Krajina-Barun, duetu Ivane i Ane Barun, i ne u posljednjem redu napjevima i božićnim pjesmama Klape Barun. Nemoguće je izdvojiti pjesmu ili skladbu večeri, jer je koncert bio iznimno dobro komponiran, skladan, blagdan za sva naša čula.

Ovaj vokalni ansambl službeno postoji od proljeća 2011. godine, otkada djeluju pod stručnim vodstvom mr. Damira Šumečkog. Njeguju dalmatinske klapske pjesme i umjetničko stvaralaštvo nastalo na tim zasadima. Tijekom svojeg djelovanja klapa Barun održala je veći broj nastupa diljem Hrvatske, te jedan nastup u Bosni i Hercegovini, a osim što redovito nastupaju na događanjima u organizaciji drugih klapa, klapa Barun i sama je organizator prvoga klapskog susreta „Klape u Svetoj Nedelji“.

Kristina Goher

Ženska vokalna skupina sve je poznatija i izvan rodnoga mjesta

Adventski koncert na Undi

Javila nam se je adventska dob da se s dušom i tijelom približavamo, pripravljamo se na Ježuševu narodjenje. Kršćanski i narodni običaji ovoga razdoblja nosu u sebi tišinu i mir, ujedno i dublje sastanke ljudi. Tako je to bilo i 2. decembra, na prvoj adventskoj nedilji, otpodne, na Undi, kada je mjesna Hrvatska samouprava pozvala svoje goste u crkvu Sv. Martina. Ugodne i poželjne priredbe su adventski koncerti med našimi Hrvatima, kamo rado idu zainteresirani da si na materinskom jeziku poslušaju božićne jačke da se napunjuju zaufanjem, vjerom i radošću.

Diđji tancoši u mikulinjskoj opravi

Naš farnik Štefan Dumović je dvojezično govorio o važnosti i lipoti adventa. Predsjednik undanske Hrvatske samouprave Štefan Kolosar je pozdravio mnogobrojne časne goste, med njimi Borisa Golubičića, drugoga tajnika Veleposlanstva Republike Hrvatske u Ugarskoj, Mariju Pilšić, zastupnicu u Hrvatskoj državnoj samoupravi, Joška Tolnaja, predsjednika Hrvatske samouprave u Starom Gradu. Program su začeli diđji tancoši u mikulinjskoj opravi s recitiranjem i jačenjem. Na kraju njevoga nastupa došao je i „pravi“ Mikula s punom košarom darov.

U zadnji ljeti Općina Gerištof iz Austrije i Unda na kulturnom polju lipu suradnju gaju, čemu smo se mogli i ovput veseliti. Muška klapa Staro vino je začarala publiku božićnim jačkama, dokle je tamburaško društvo Zelenjaki sa svojim posebnim zvučnim tonom izazvalo simpatiju publike. Domaćini, tamburaški orkestar HKD Veseli Gradišćanci, u svojem repertoaru su nam još i većjezično približili božićni ugodjaj. Ženska vokalna skupina Vesele Gradišćanke je u zadnje vrime nastala jedan od temeljev undanskoga kulturnoga žitka. Njev adventski repertoar s većglasnim jačenjem je nas poljuljao do muzičkoga neba, ča se je na kraju programa još svenek moglo povećati tako da su skupa zajačile s gerištofskom klapom Staro vino.

Pred crikom postavljani šatori su potom dali mjesto za razgovaranje, daljnje promišljanje. Zakipljeno vino i čaj s kolači su zagrijali ljudska tijela, ar je s mrakom i hladnoća sve jača nastala. Mali sajam s božićnim ukrasi je dičio hvalevrudne ženske ruke, ke su stare i nove forme ter figure jednako predstavile. Ovo otpodne je lipo otrplo za sve nas adventsku dob, a ufamo se da i nastavak čekanja će biti spodoban.

Marija Fülöp-Huljev

Deseti, jubilarni Hrvatski dan u Harkanju

Prije deset godina Hrvatska samouprava grada Harkanja počela je okupljati Hrvate grada i šire okolice na jednoj od svojih najvećih godišnjih priredaba koju su nazvali Hrvatska večer. Kako nam kaže predsjednica harkanjske Hrvatske samouprave Žuža Gregeš, 9. studenoga slavili su 10. obljetnicu Hrvatske večeri u Harkanju. Nakon mise na hrvatskom jeziku u gradskoj Rimokatoličkoj crkvi, koju je vodio tamošnji župnik Ladislav Ronta (harkanjski Hrvati mjesečno imaju misu na hrvatskom jeziku koju predvodi spomenuti župnik), slijedio je Folklorni programa u domu kulture, u sklopu kojeg su nastupili: Vokalna skupina Tić iz Triblja pokraj Novoga Vinodolskog; Hrvatska plesna grupa iz Birjana; KUD Crkvari iz Orahovice; KUD Drava iz Lukovišća; KUD Ladislava Matuška iz Kukinja; Mješoviti pjevački zbor iz Harkanja. Nakon programa slijedila je zabava s Orkestrom Podravka.

Svetu misu služio je župnik dekan Ladislav Ronta u suslužbi župnika iz Donjega Miholjca Josipa Antolovića

Jubilarnu Hrvatsku večer svojom nazočnošću počastili su najviši dužnosnici političke scene Hrvata u Mađarskoj, predsjednik HDS-a Mišo Hepp i voditelj Ureda HDS-a Jozo Solga, predsjednik najjače krovne civilne udruge Saveza Hrvata u Mađarskoj Joso Ostrogonac, generalna konzulica Ljiljana Pancirov. Večeri je nazočio harkanjski gradonačelnik Sándor Imri sa suradnicima, gradonačelnik naselja Belišća Zvonko Borić, mjesni župnik dekan Ladislav Ronta u društvu župnika iz Donjega Miholjca Josipa Antolovića.

ZICS – U tome šomodskom naselju i ove godine, 22. listopada, održana je maratonska utrka dvoprega „Zicsi Derby”, koja je okupila 29 dvoprega iz različitih naselja iz pet županija. Kako nam uz ostalo reče Stipan Filaković iz Mohača, koji je osvojio vrlo zapaženo 6. mjesto, što je vrlo dobar rezultat i velik uspjeh, bilo je tri staze s čunjevima, što je uobičajeno, i sedam maratonskih prepreka raspoređeno na 22 kilometra.

U harkanjskom domu kulture okupilo se mnoštvo ljudi, i Hrvata iz Harkanja i njihovih prijatelja, članovi pozvanih KUD-ova, a i Hrvati iz okolnih naselja koji su se došli zabavljati na balu uz Podravkinu svirku.

Obraćajući se nazočnima, načelnici grada Harkanja i Belišća naglasili su ulogu tamošnje Hrvatske samouprave pri uspostavljanju veze između dvaju gradova koja je krunu suradnje doživjela u skorij provedbi IPA projekta teškog 600 tisuća eura. Radi se o izgradnji biciklističke staze koja će povezivati dva grada. Generalna konzulica Ljiljana Pancirov pohvalila je harkanjske Hrvate na njihovoj aktivnosti u zbroju hrvatskih događanja. Neumorni zastupnici Hrvatske samouprave i članovi Mješovitoga zbora harkanjskih Hrvata djeluju kao jedna velika obitelj, kada se radi o hrvatskim ciljevima, na okupu su kao pčele radilice. Potvrdila je rečeno i jubilara večer, a i nastup domaćina, članova Mješovitoga pjevačkog zbora harkanjskih Hrvata s najmlađim „članovima” na pozornici obučeni u narodnu nošnju. U njih su zadivljeno gledale bake i djedovi, mame i tate te mnogobrojna publika. Kako reče dopredsjednica harkanjske Hrvatske samouprave Đurđa Geošić Radasnai, koja je pozdravila nazočne zajedno s predsjednicom harkanjske Hrvatske samouprave Žužom Gregeš, prije deset godina govorili su mnogi kako će se

brzo umoriti i bili su skeptični i glede redovitih mjesečnih misa na hrvatskom jeziku i okupljanja Hrvata. Protekle su godine opravdane sav uloženi trud i rad te se nada kako će tako biti i u nastupajućem razdoblju. Njeguju se izvrsne veze s prijateljskim gradovima Orahovicom i Novim Vinodolskim, sa Selcem. U harkanjskoj školi osamdesetak učenika pohađa nastavu hrvatskoga jezika i književnosti, postoji dvadesetogodišnja suradnja sa školom u Orahovici i s Karlovačkim dječjim odmaralištem u Selcu, gdje se već više od jednoga desetljeća organizira za te iste učenike tjedan hrvatskoga jezika i kulture, redovite su razmjene nastavnčkih zborova iz Harkanja i Orahovice, u harkanjskom vrtiću su i povremena zanimanja, ples i pjesme na hrvatskom jeziku... Tu su i tečajevi hrvatskoga jezika u gradu koje za zainteresirane rado priprema Hrvatska samouprava, a i niz drugih događanja...

Domaćini i slavljenici lijepom gestom, zahvalnicom, zahvali su svima onima koji su ih sokolili na njihovu putu u proteklih deset godina. Bilo je ovo još jedno u nizu lijepih druženja Hrvata u Harkanju i njihovih prijatelja.

Branka Pavić Blažetin

Mješoviti pjevački zbor i orkestar harkanjskih Hrvata

Badnjak u gradu...

Iz gradske crkve s dva visoka tornja
Molitva se čuje, blaženo se razliježe,
Dok glas se toči s njezinih zvona,
Vraćajući me u davno Badnje veče,
U grud' ma mi biva sve teže i teže.

Badnjak u gradu nije onaj stari,
U zimskoj noći, što je nekoć bio,
S milozvukom zvona što krstari
Iznad sokačića, drage mi Bodolje,
Koji sam ko dijete često preživio.

Nada mnom se bezbroj zvijezda žari
Svojim nezasitnim, titrajućim sjajem,
Ipak mi se čini da u bitnoj stvari
Nisu iste kao one u seoskome kraju,
Od kojih svaku dobro prepoznajem.

Iz daljine slutim zov našeg zvonika,
S obližnjeg svetišta, dvanaest otkucava.
Dok pjesma sveta jaslicama plovi,
Pobožnog puka iskrsava slika
U mjesečevom sjaju romori, odzvanja.

U sobici toploj, ponovno sam dijete,
Kraj stare Bake i voljene sestrice,
Na prostrtoj slami molitva se plete,
Udišući miris zimzelenog bora
Što otac prinese iz obližnje šumice.

I noćas, usred gradskoga Badnjaka,
Sjeta me iznova rodnom pragu vraća.
Vidim kako ljudstvo iz crkve hrli vanka,
Kako se veseli novorođenčetu,
Ljubeć' se i grleć' kao da su braća.

Marko Dekić Bodoljaš

PETROVO SELO – Kako nas je obavistila dugoljetna peljačica Igrokazačkoga društva, Ana Škrapić-Timar, jur i petrovski kazalištarci su začeli s probami i redovno se strefu pri vježbi šalnoga kusića u tri čini, s naslovom **Teta Mona iz Arizone**. Ova predstava je iz pera anonimca, ali u prevodu dr. Štefana Geošića i sudjeluje u njoj trinaest glumcev. Kako je predviđeno, premijera će biti na kraju januara. Po riječi režiserke, petrovsko Igrokazačko društvo jur je dobilo poziv u Hercegovac na kraju februara 2013. ljeta, na Kazališni susret hrvatskih amaterskih društava.

Hodočašće bačkih vjernika u Iloku

Posjet svetištu, samostanu i crkvi Svetog Ivana Kapistrana

Hrvatska samouprava sela Santova potkraj listopada ove godine organizirala je hodočašće u Hrvatsku, u svetište i Župu Svetog Ivana Kapistrana u Iloku. U suorganizaciji s Hrvatskom samoupravom grada, vjernicima iz Santova priključili su se i hodočasnici iz Baje. U skladu s redovitim hodočašćima u matičnu zemlju, a s potporom Hrvatske samouprave Bačko-kiškunske županije, put je organiziran radi upoznavanja svetišta i franjevačkih središta u Hrvatskoj, nadalje poradi njegovanja vjerskog života na hrvatskom jeziku, jačanja osjećaja o pripadnosti hrvatskom narodu i katoličkoj vjeri.

Tijekom cjelodnevnog hodočašća bački su Hrvati posjetili župnu crkvu posvećenu u čast Svetog Ivana Kapistrana gdje su sudjelovali misnom slavlju koje je služio santovački župnik Imre Polyák, ujedno biskupski namjesnik za narodnosti. U svojoj prigodnoj propovijedi on se ukratko osvrnuo na život i djelo Svetog Ivana Kapistrana.

Nakon mise hodočasnike je u župnoj crkvi pozdravio župnik i gvardijan samostana fra Oktavijan Nekić, koji ih je tijekom obilaska samostanske galerije i knjižnice upoznao s poviješću iločkih franjevaca, samostana i crkve, te životom i učenjima Svetog Ivana Kapistrana.

Kako smo razgledajući izložbu, čuli i vidjeli, nekada su franjevce nazivali ujacima, kako ih Turci ne bi otkrili. Naime za vrijeme turskog ropstva franjevci nisu nosili redovničko odijelo, a javna služba Božja je u to vrijeme bila zabranjena. Franjevci su u Iloku od prve polovice 14. stoljeća, a franjevačka crkva Uznesenja Marijina građena je 1349. godine. Najpoznatiji gospodar grada Nikola Iločki (1410–1477), bosanski kralj od 1471. do svoje smrti, crkvu je obnovio i produžio poslije smrti Svetog Ivana Kapistrana. Svoj današnji izgled crkva je dobila pri temeljitoj neogotičkoj obnovi izvedenoj nakon 1907. prema projektima Hermana Bolléa. Međutim u gradu su sačuvani i spomenici islamske kulture, turbe (grobnica) uglednog Turčina i hamam (obredno kupalište).

Sveti Ivan Kapistran, glasoviti franjevački propovjednik, istaknuo se u borbi protiv Turaka, napose kada je 22. srpnja 1456. s četom križara, koja je sastavljena od franjevaca, seljaka, građana i profesionalnih vojnika, uz Janka Hunyadia, nanio težak poraz nadmoćnijoj turskoj vojsci Mehmeda II. kod Beograda. U spomen na veliku pobjedu i danas zvone podnevna zvona. Podlegao je kugi,

Hodočasnici iz Santova i Baje ispred župne crkve Svetog Ivana Kapistrana u Iloku

koja je harala kršćanskim taborom, 23. listopada 1456. u Iloku, gdje je i pokopan, kako je zatražio u svojoj oporuci. Želja mu je bila da u Iloku trajno borave franjevci, što mu se i ostvarilo, premda je grad bio u turskim rukama 160-ak godina. U Iloku se nalazi crkva Sv. Ivana Kapistrana i njegova slika iznad oltara, ali se njegovu grobu zameo trag.

I nekada su se umirućem Kapistranu dolazili pokloniti brojni uglednici i obični pučani, tu su se počela događati prva čudesna ozdravljenja i nastavila se nakon smrti na njegovu grobu. O tome postoji i pisano svjedočanstvo „Čudesa Ivana Kapistrana” u kojem je opisano sto takvih događaja. Ovaj se tekst čuva u Nacionalnoj knjižnici u Parizu, a još nekoliko originalnih primjerka nalazi se u Rimu i Vatikanu. Kopije njegovih osobnih rukopisa čuvaju se u iločkoj samostanskoj knjižnici.

Posjetivši kulu u sklopu samostana, hodočasnici su doživjeli Ilok iz druge perspektive, jer se kroz prozore kule, s visine od sto metara, pruža vrlo privlačan pogled na okolicu. Organiziran je i posjet Gradskome muzeju u Palači Odescalchi, gdje su se upoznali s prošlošću, poviješću, vjerskim životom, arheološkom, kulturnom i etnografskom baštinom grada i iločkoga kraja. Obišli su staru tvrđu, razgledali povijesne i kulturne znamenitosti grada, kapelicu Svetog Ivana Kapistrana. Budući da je posrijedi poznato vinogorje s poznatim vinima, posjetili su i Stari gradski podrum, a bilo je prilike i za i kušanje iločkog traminca i drugih vina.

Stipan Balatinac